

KOTI

KOULU

SANATAIDEYHDISTYS

yöstää ry

LASTEN JA NUORTEN LUKUTAITOKARTTA

TAMPERE

HARRASTUKSET

Lukutaitokartta koostuu tamperelaisten lasten ja nuorten ideoista, joita on kerätty Sanataideyhdistys Yöstäjän Lukutaitounelmia-hankkeessa.

Hankkeessa kartoitettiin, millaista lukemaan innostamista ja sanataidekasvatusta tamperelaiset lapset ja nuoret itse toivovat, ja miten niitä heidän mielestään tulisi toteuttaa. Kyselyihin ja työpajoihin osallistuivat sadat peruskoululaiset sekä Tampereen nuorisovaltuuston ja Lasten parlamentin jäsenet.

Lukutaitokartta sisältää konkreettisia toimenpide-ehdotuksia luku- ja kirjoitusinnon vahvistamiseksi kotona, koulussa ja harrastuskentällä. Lasten ja nuorten omat ehdotukset on tärkeää huomioida myös kunnallisen lukutaitotyön suunnittelussa. Koti-, koulu- ja harrastuskohtiin kirjattiin ne toimenpiteet, jotka mainittiin useimmin lasten ja nuorten kyselyvastauksissa.

SANATAIDEYHDISTYS

yöstäjä ry

INFO

TEKIJÄT:

**PIA KRUTSIN,
SANATAIDEKASVATTAJA**

**MINTTU TERVAHARJU,
SANATAIDEKASVATTAJA**

**KUVITUKSET: JANI IKONEN
TAITTO: MIRA ARO**

KOTI JA PERHE

MITEN KOTONA VOIDAAN INNOSTAA LAPSIA JA NUORIA LUKEMAAN ENEMMÄN?

- Lukemisesta palkitaan yhdessä sovitulla tavalla (kuten herkuilla, rahalla tai ylimääräisellä peliajalla). Kotona käytetään esimerkiksi lukupassia, jota kerrytetään lukemalla.
- Kotiin lainataan tai ostetaan paljon kivoja, lapsia kiinnostavia kirjoja.
- Lapsille luetaan aktiivisesti pienestä saakka.
- Vanhemmat ovat kiinnostuneita lastenkirjallisuudesta ja auttavat lapsia löytämään mieluisia kirjoja. Kotona luetaan yhdessä ja erikseen, ja kirjoista keskustellaan.
- Lukemisesta tehdään osa päivittäistä rutiinia. Yhteinen lukuhetki (tai jopa lukuretki) sovitaan etukäteen ja silloin kaikki lukevat yhdessä.

Lapset ja nuoret toivovat vanhemmilta kannustusta ja positiivista asennetta kirjallisuutta kohtaan. Vanhempien oma lukuharrastus, kirjastossa käyminen, tarinallisten pelien pelaaminen ja ruutuajan korvaaminen lukemisella mainittiin usein.

”Vanhemmat lukevat ja tukevat lukemiseen jo pienestä asti. Löydetään oikeasti kiinnostavia kirjoja ja etsitään kirjoja, jotka liittyvät omiin mielenkiinnonkohteisiin, kuten unelma-ammattiin tai harrastuksiin.”

”Hankkimalla äänikirja- ja e-kirjapalvelu, ostamalla kirjoja, pitämällä yhteisiä lukuhetkiä, suosittelemalla lapsille hyviä kirjoja.”

”Lahjomalla (että lapsi jää koukuun).”

KOULU

MITEN KOULUSSA VOIDAAN INNOSTAA LAPSIA JA NUORIA KIRJOITTAMAAN LUOVASTI?

- Kouluissa kirjoitetaan enemmän, erityisesti tarinoita ja muita luovia tekstejä. Järjestetään esimerkiksi tarinavälitunteja, kirjoituskilpailuja ja valinnaisia luovan kirjoittamisen kursseja.
- Annetaan lisää vapautta kirjoittamiseen, jotta jokainen oppilas saa joskus kirjoittaa ihan mistä haluaa. Valitaan oppilaita kiinnostavia aiheita ja tarjotaan innostavia kirjoitustehtäviä.
- Innokkaasta kirjoittamisesta palkitaan.
- Varataan lisää aikaa lukemiselle: lisää lukutunteja ja ääneen lukemista, myös oppilaiden omien tekstien lukemista.
- Kirjoittamisesta puhutaan positiivisesti ja kannustavasti. Oppilaiden ideoihin suhtaudutaan arvostavasti ja vähennetään luovien tekstien arvioimista.

Mainintoja saivat myös kivojen kirjojen, koulukirjastojen ja kirjavinkkausten lisääminen, erilaiset sanktiot ja pakottaminen, tunnelmallisempi tila kirjoittamiselle, kirjastokäynnit ja tekstien julkaisu.

”Tarinaluokka 15 min joka viikko + taululla pitäisi olla ideoita.”

”Tekstejä saisi kirjoittaa itseä kiinnostavista aiheista, eikä pakotetuista aiheista tai teksteistä. Kirjoittamisesta ei saisi tulla arvosanapaineita, jotta kirjoittamisesta voisi nauttia ja voisi saada esimerkiksi kirjallista kehittävää palautetta.”

”Tarjoamalla paljon erilaisia kirjoittamistehtäviä, jotka palkitsevat itseilmaisua ja antamalla hyvät ohjeet. Auttamalla tekemään kirjoittamisesta viihtyisää.”

HARRASTUKSET

MILLAINEN HARRASTUS VOISI INNOSTAA LUKEMAAN JA KIRJOITTAMAAN?

- Lukupiiri tai kirjakerho
- Kirjoituskerho, tarinakerho
- Oma vapaa-ajan lukuharrastus
- Teatteri- tai näytelmäkerho
- Tarinoiden tai oman kirjan kirjoittaminen vapaa-ajalla

Innostavina harrastuksina pidettiin sekä kerhotoimintaa että omaa luku- ja kirjoitusharrastusta. Moni kuvaili eri sanoin jonkinlaista “luovaa kerhoa”, joka sisällöltään vastaa sanataidekerhoa.

”No vaikka semmoinen, jossa luetaan ja kirjoitetaan ja jossa voisi myös tehdä kirjoihin liittyvää taidetta.”

”Leipomissyömävilttilukukerho. Leivotaan yhdessä jotain hyvää ja käperrytään viltin alle lukemaan ja syömään.”

”Kulttuuriin liittyvät harrastukset, esim. tutustutaan kirjailijoihin, kirjatyyliin ja kirjoihin sekä erilaiseen kirjoitustyyliin.”